

Lydia Vroegindeweij, een vrouw die niet stil kan zitten

over Orgelkids en nog veel meer

Voor velen is Lydia Vroegindeweij de vrouw achter *Orgelkids*. Niet velen kennen de veelzijdigheid van haar die op vierjarige leeftijd zei 'ik wil juf worden' en vervolgens via onder meer het uitgeversvak en een theologiestudie volgend jaar hoopt te promoveren op Bach. Reden om haar weer een keer in Leusden op te zoeken en aan de rand van de vijver een uitgebreid gesprek te hebben over wat haar bezighield en houdt.

Foto: Lydia Vroegindeweij

JUF WORDEN

Geboren in Middelharnis op Goeree-Overflakkee volgde Lydia Vroegindeweij in Meppel na het gymnasium de Pedagogische Academie. Ze wilde juf zijn op de basisschool, een 'generalist' en dus niet b.v. lerares Nederlands op een middelbare school. Na zes weken kreeg ze al twijfel of ze wel de goede keus had gemaakt. Toch wilde ze haar opleiding afmaken in het besef dat het maken van leermiddelen nog leuker is dan het geven van les. Omdat ze de kansen zag voor audiovisuele middelen volgde ze direct aansluitend aan de PA de vierjarige opleiding voor vakfotograaf aan de fotovakschool, schriftelijk met praktijkweken in Apeldoorn. Tegelijkertijd bestudeerde ze alles over mediakunde en werkte ze naast de studie in een fotozaak. Ze had geen zin om na de PA in een rij van 250 werkloze leerkrachten te gaan staan. Ze kon

toen wel nascholingscursussen geven op haar vakgebied op de PA.

DE COMPUTER

Waar bleef je drang om voor de klas te gaan staan?

"We praten over 1983 toen bij de audiovisuele media de computer werd toegevoegd en de eerste computerzomerkampen voor kinderen werden georganiseerd. De bekende Commodore 64 deed zijn intrede waarbij de computertaal 'Logo' voor kinderen, die ik al beheerste, werd gebruikt. Op een expositiedag van de educatieve uitgever Malmberg in dat jaar in Hoogeveen werd ik gevraagd om buitendienstmedewerker computers bij hen te worden, gericht op scholen. Een soort missionair werk in die tijd. Eerst werkte ik in de noordelijke helft van Nederland, later kreeg ik heel Nederland te bedienen en verhuisde naar 's-Hertogenbosch.

WIM VAN DER ROS

BIOGRAFIE

1960	Geboren in Middelharnis, via Eindhoven, Meppel, Den Bosch, sinds 1992 wonend in Leusden.	
1980-1983	Pedagogische Academie Meppel	
1983-1987	Fotovakschool, Apeldoorn	
1987	NIMA A en uitgeverijopleiding Vakopleiding Boekenbranche	
1984-1991	Werkzaam bij Uitgeverij Malmberg als productmanager/uitgever software	
1991-1995	Werkzaam bij Koninklijke Vermande als hoofd uitgeefgroep	
1995-heden	Ondernemer/uitgever en opleider (directeur Uitgeversacademie, en Uitgeverij Vroegindeweyj)	
1988-2001	Docent voor avondonderwijs Vakopleiding Boekenbranche en ISBW	
2001-2006	Theologie, Universiteit Utrecht	
2009	Start project Orgelkids	
2011-2014	Opleiding KM-III gevolgd	
2012	Start Kerkliedwiki.nl	
2013	Oprichting Stichting Kerkmuziek Netwerk, voorzitter	
2013	Project Liedboekchallenge, 2014 Liedboekchallenge voor het basisonderwijs	
2014	Aanvang Promotieonderzoek 'Troost bij Luther en Bach'	

Websites:

www.orgelkids.nl

www.kerkmuzieknetwerk.nl

www.kerkliedwiki.nl

Daarbij dacht ik dat het wel zinvol was om tegelijk maar Nima-A (marketing) te doen en daarna volgde ik tevens de eenjarige opleiding uitgeverij. In 's-Hertogenbosch hebben we binnen Malmberg een toonzaal en leslokaal ingericht en ik werkte daar als uitgever van software voor schoolmanagement en gaf trainingen in lesroosters maken. Naast mijn werk ging ik in de avonden lesgeven aan de opleiding voor boekhandelaren. Bovendien ben ik bij het ISBW managementcursussen gaan geven en heb daar cursussen opgezet. De studenten waren vooral ambachtsmensen uit allerlei branches, veel leuker dan lesgeven op een basisschool. Dat heb ik zo'n dertien jaar volgehouden met soms wel twee à drie avonden in de week. Ik werkte nog steeds met veel plezier bij Malmberg/Fysica, de leermiddelenafdeling voor biologie, natuur- en scheikunde en software en hardware."

DE UITGEVERIJ

Je kon niet rustig blijven zitten waar je zat?

"In 1991 had ik het wel gehad met de nieuwe media, hoewel het toen voor de meeste mensen nog moest beginnen, en wilde ik eens wat anders. 'Laat ik eens rechten gaan studeren', dacht ik. Dat heb ik maar één jaar gedaan en kwam toen terecht bij Koninklijke Vermande (nu SDU Uitgevers) waar ik als eerste niet-jurist, maar wel met verstand van marketing, verantwoordelijk werd voor de uitgaven inzake gemeentewetten. Dat betrof zo'n 250 losbladige systemen op zo'n 13 verschillende rechtsgebieden. De juristen in mijn team schreven en ik verzorgde naast het managen de contacten met beleidsmakers o.a. bij de ministeries. De belangrijkste niet-juridische uitgave in ons fonds was het vakblad *Brand & Brandweer*, waar ik met veel interesse de uitgever van mocht zijn. Mijn

basiskennis van de fysica kwam me ook goed van pas. Ik heb hier met veel plezier 3½ jaar gewerkt."

EEN EIGEN ZAAK

Ook dat was dus op een gegeven ogenblik 'over'?

"Ik had altijd de ambitie ooit eens voor mezelf te beginnen. In 1992 volgde ik een zomercursus op Stanford University in California, gericht op het uitgeven van boeken en tijdschriften. Samen met de vakopleiding boekenbranche in Nederland heb ik daarna een plan voor een geheel nieuwe tijdschriftencursus opgezet. Toen daarvoor eind 1994 de subsidie van het Nederlands Uitgeversverbond en het Ministerie van Economische Zaken kwam, kreeg ik een baan aangeboden. Maar ik koos er liever voor om mijn eigen zaak te starten, met dit project als eerste grote klus. Op 1 januari 1995 startte ik mijn bedrijf met 'Educatie en communicatie'. Al snel kwamen er meer klussen binnen voor het ontwikkelen van concepten en interim-management bij uitgeverijen. Samen met een bevriende uitgeefster zette ik in 2000 de 'Uitgeversacademie BV' op voor opleidingen en interim-management in uitgeverijen. Daarin hebben we nu 16½ jaar met veel plezier samengewerkt en mooie projecten gedaan bij allerlei uitgeverijen. Nu er een beetje de klad in opleiden binnen de uitgeverwereld komt, hebben wij dat bedrijf dit jaar afgebouwd en werken we verder vanuit onze eigen ondernemingen."

THEOLOGIE

Maar je deed ondertussen nog een studie theologie?

"Naast mijn werk in de Uitgeversacademie had ik toch de wens om een keer een complete academische opleiding te volgen. Ik dacht iets in de richting van geschiedenis en filosofie en kwam terecht bij theologie waar eigenlijk alles in zat. Ik ging in 2001 de deeltijdopleiding theologie in Utrecht volgen. Van de verschillen tussen de theologische faculteiten had ik weinig benul, maar kwam in Utrecht terecht in een gevarieerde

groep, waaronder ook een aantal 'kanselbestormers met late roeping'. Wat mij persoonlijk het meest boeide in de theologie was de maatschappelijke betekenis van zingeving, ook al is er sprake van ontkerkelijking. Deze opleiding heb ik in vijf jaar afgerond met een scriptie over 'De rol van de kerk bij rampen'. Het ging ook daar over crisiscompetenties. Ik had bij *Brand & Brandweer* o.a. de professionele kant van de Bijlmerramp intensief meegemaakt, en aan het begin van mijn studie hadden we '9/11' in New York, en ook Enschede en Volendam zijn voor velen herkenbare rampmomenten. Bij het kiezen van de master ging het om óf gemeentepredikant óf geestelijk verzorger óf theologie en organisatie. Door dat laatste werd ik getriggerd. Wel grappig dat ik de enige ben die deze master heeft,

waarbij Joost Langeveld voor de muzikale invulling zorgde. We begonnen in het klooster in Erfurt en eindigden met het zes dagen durende Bach-festival in Leipzig. Met als afsluiter de *Hohe Messe* met Philip Herreweghe. Ik ging eigenlijk mee voor Luther en kwam thuis met Bach. Na thuiskomst heb ik gelijk alle Kruidvat-cd's van de Bach-serie gekocht. Ik was verkocht ..."

ORGEL

Was je nooit eerder met het orgel in aanraking gekomen?

"Thuis hadden wij geen orgel maar bij mijn opa stond het bekende harmonium. Toen ik als kind AMV-les had, speelde mijn buurjongetje op een Philicorda. Wel interessant. In huize Vroegindewey werd ook een Philicorda aangeschaft en ik kreeg op

Na de genoemde Luther-Bach-reis wilde ik toch zelf ook Bach kunnen spelen en dus op orgel. Ik ben toen naar Wout van Andel gestapt en zei dat ik orgelles wilde. Op zijn vraag 'Wat wil je dan gaan spelen?' antwoordde ik 'Bach', waarop hij zei: 'Dan is het goed, dat gaan we doen'. Ik heb nog steeds met veel plezier les van Wout. Op mijn Domus speel ik vooral Bach maar ook andere componisten, bij voorkeur oude muziek. Ook heb ik eens een masterclass over Van Noordt gedaan bij Jaap den Hertog, een paar studiedagen in Veenendaal over gemeentezang, maar ik heb vooral in 2011 zeer genoten van een zomerweek in Groningen bij Theo Jellema en Erwin Wiersinga. Vervolgens heb ik me ingeschreven voor de cursus Kerkmusicus III, puur voor het plezier, niet om er straks praktische invulling aan te geven. Het belangrijkste was de hele cursus, niet het papiertje: ik kwam voor de reis, niet voor de bestemming."

'Ik kwam voor de reis, niet voor de bestemming'

daarna werd deze opgedoekt. In de handreiking *Rampen Spirit*, vanuit het kenniscentrum psychosociale zorg na rampen, wordt ook mijn competentiemeter gebruikt. In 2009 heb ik in het project Crisiswerkplaats, opgezet met een collega, mijn interesse in de zorg na rampen gebruikt bij vragen hoe bijvoorbeeld een gemeente goede antwoorden kan geven in crisissituaties. Hoe voorkom je daarbij b.v. verkeerde geruchten op de sociale media. Daarvoor hebben wij ook veel trainingen gegeven in de verschillende veiligheidsregio's."

LUTHER EN BACH

Ik mis nog steeds de link naar het orgel en de kerkmuziek

"Dat kwam ook pas daarna. Tijdens mijn studie maakte ik in 2003 een gecombineerde Luther-Bach-reis

de muziekschool les uit Folk Dean. Na een aantal jaren vond ik het niet zo leuk meer. Toen op de middelbare school een vriendin uit Carlo West studeerde wilde ik met die boeken ook wel aan de gang. Thuis stond inmiddels een Yamaha. Op de PA ben ik zelf liedjes gaan componeren. Ik speelde inmiddels ook gitaar en zong daarbij. Ik schreef eigen liedjes en ook enkele musicals. Ook deed ik later, in 1989, mee met het Camaretten-festival als 'meisje met gitaar en barkruk'. Ik werkte toen al bij Malmberg. Thuis had ik mijn gitaar en mijn keyboard, want het orgel was bij mijn ouders blijven staan. De muziek bleef een beetje de hobby ernaast en dan kom je niet verder. Het orgel was eigenlijk ook ver uit mijn gezichtsveld, want ik kwam niet in de kerk tot ik in Leusden ging wonen.

STICHTING KERKMUZIEK NETWERK

Maar ook rond het Liedboek zie ik allerlei activiteiten van je.

"In de cursus Kerkmusicus III merkte ik wel dat het een heel gedoe zou opleveren met de introductie van het Liedboek. Met de gedachte 'maak er iets leuks van' heb ik toen de *Liedboekchallenge* bedacht. O.a. via Facebook en YouTube konden (gelegenheids-)koren hun lied instuderen en presenteren. Er zal nog een compendium komen bij het Liedboek maar voor het ontsluiten van informatie over alle verschillende bundels hebben wij *Kerkliedwiki.nl* opgezet. Voor dit soort activiteiten heb ik de *Stichting Kerkmuziek Netwerk* opgericht waarvan ook Diederik van Loo, Janneke Nijboer en Cees-Willem van Vliet deel van het bestuur uit maken. Een aantal malen per jaar organiseren we 'Kerkliedwiki Schrijfdagen' en werken we met een groep mensen in de Lutherse Kerk in Amersfoort aan deze website. Er zijn circa 20 mensen actief bij betrokken, en we hebben nu zo'n 22.000 bezoekers per maand."

ORGELKIDS

Ik hoor nog niets over Orgelkids en het Doe-orgel ...

“Orgelkids is al iets eerder gestart, in 2009. Toen ooit een collega tegen mij zei dat ik toch wel eens een testament moest opstellen, wilde ik daarin iets voor de cultuureducatie doen. Al snel kwam het doel kinderen en orgels in mij op. Bij de toenemende ontkerkelijking komen steeds minder kinderen in aanraking met het orgel. Dus doe nu iets anders, iets leuks, probeer de kinderen te enthousiasmeren. Mijn toen opgerichte fonds op naam binnen het Prins Bernhard Cultuurfonds biedt ondersteuning voor projecten op dit terrein. Ik zocht kleine berichten op internet over orgel en kinderen en zette die op een website Orgelkids.nl. Dan komen er reacties los en zo ook van Ton Stevens, die een project in Oosterhout met kinderen wilde opzetten en een demo-orgel zocht. Wim Janssen, gepensioneerd medewerker van Verschueren Orgelbouw, had in zijn werkplaats naast zijn huis in de Ardennen een prototype van een klein door kinderen te bouwen orgeltje gemaakt. Dat was precies de juiste oplossing in plaats van de bekende demonstratieorgeltjes: dit gaan we het ‘Doe-orgel’ noemen! Inmiddels wordt het Doe-orgel op vele plaatsen ingezet bij projecten met jeugd. In 2014 hebben we in

Foto: Orgelkids USA

De zevenjarige Peter Scheessele.

België een inspiratiedag gehad met orgeldocenten en met Daniël Van den Broecke, coördinator van *Het Orgel in Vlaanderen*. Inmiddels staat daar in Antwerpen nu ook een Orgelkids Doe-orgel in permanente bruikleen. Op de site van Orgelkids staan verschillende filmpjes en Frank Ezinga uit Canada heeft een filmpje voorzien van Engelse ondertiteling. Zo kon het gebeuren dat in Oregon, USA, de zevenjarige organist Peter zo werd gegrepen door Orgelkids dat hij daar ook dit project wilde helpen opzetten en daarvoor met hulp van zijn

moeder fondsen ging aanschrijven. Voor het project Orgelkids USA heeft o.a. de American Guild of Organists (AGO) inmiddels subsidie toegezegd. Tweederde van het benodigde geld voor twee orgels is al binnen en nu wordt ook daar het eerste orgeltje gebouwd, op basis van de tekeningen van Wim Janssen. Nu ik minder tijd besteed aan de uitgeverwereld heb ik nog veel meer plannen voor Orgelkids. Het komend voorjaar wil ik graag een inspiratiedag voor betrokkenen bij educatieve orgelprojecten in Nederland organise-

Foto: Lydia Vroegindeweij

Wim Janssen met het door hem ontworpen Doe-orgel.

Bouwtekeningen van Doe-orgel

Tijdens het Festival Klinkend Erfgoed in Nijmegen op 9, 10 en 11 september werd de nieuwste activiteit van Orgelkids gepresenteerd. Verschueren Orgelbouw heeft van het Doe-orgel officiële bouwtekeningen gemaakt. Die tekeningen zijn vanaf nu voor zelfbouwers ook te

koop via Orgelkids. Een set met tekeningen en illustratieve foto's van de details en een certificaat van echtheid met naamplaatje gaat € 50,- kosten.

Presentatie van het Doe-orgel aan een schoolklas in Wilrijk (B).

Foto's: Chris Fagard

ren. Het kan helpen om kleinschalig te beginnen en ervaringen te delen, waarna kan worden uitgebouwd. Prachtige voorbeelden zijn de projecten in Oosterhout met Ton Stevens en in de Bommelerwaard met Hugo Bakker in samenwerking met de muziekscholen. Bij al die projecten geldt dat je sociale media goed kunt gebruiken om een en ander te promoten. Laat het zien en ervaren, maak mensen verliefd op het instrument! Zorg dat het inspireert en maak orgelmuziek actueel. Mijn motto blijft: wat hebben we aan fraai gerestaureerde orgels als er straks niemand meer op wil spelen?"

PROMOTIE OP BACH

En nu aan het promoveren op Bach?

"Zoals al aangegeven ben ik gegrepen, en eigenlijk ook 'bekeerd', door Luther en door Bach. Ik ben o.a. in Wittenberg, Torgau en regelmatig in Leipzig geweest en kreeg steeds meer interesse in de wetenschappelijke achtergronden van Bachs muziek. Zoals je weet is Albert Clement veel met Bach in de weer, o.a. met de teruggevonden Bach-bijbel. Ik heb hem gevraagd of ik een rol kon spelen in enkele onderzoeksvragen. Dat leidde ertoe dat ik nu bezig ben met een promotieonderzoek naar 'Troost bij Luther en Bach'. Voor mij is het woord 'troost' een kernthema bij zowel Luther als Bach. Dit onderwerp past ook perfect bij wat ik eerder deed. Want ook mijn ervaringen met de brandweer en het onderwerp van mijn eindschrijft na de theologie studie lagen in hetzelfde vlak. In Luthers leven en werken zien we hoe hij op allerlei manieren met het thema

troost bezig was, ook in zijn liederen. Luther was trouwens ook een zeer bevlogen uitgever! Bach had een grote kennis van Luthers werken, en zijn theologische belangstelling komt op veel plekken naar voren. En dan komt de vraag op hoe Bach vanuit zijn theologische kennis en overtuiging vorm heeft gegeven aan het thema 'troost' in zijn werken. Bijvoorbeeld: hoe komt het dat we nogal wat vrolijke muziek van Bach tegenkomen ook bij een droevig iets als de dood? Daarvoor moet je meer willen weten over de context."

Wanneer denk je dat de promotie plaatsvindt?

"Ik vermoed begin 2018. Tijdens dit traject word je in allerlei zaken getriggerd door steeds nieuwe invalshoeken. Ik had me nooit kunnen voorstellen dat dit zo diep zou gaan."

TOEKOMST

Heb je daarna weer nieuwe dingen op de rol staan?

"Ach er komt telkens van alles op mijn weg wat ik boeiend vind. Zo mag ik nu trekker zijn van het project Lutherjaar in Amersfoort. Ik blijf uiteraard bezig

met uitgeven, educatie en wat ik maar noem 'zingevingsmarketing'. Want besef dat niemand zichzelf kan troosten, daar heb je echt anderen voor nodig, in persoon of in de vorm van bijvoorbeeld tekst, muziek of beeld. Daar wil ik graag mooie dingen voor ontwikkelen.

Als ik terugkijk zie ik mijn leven tot nu toe als kraaltjes rijgen, en alles past wonderbaarlijk mooi aan elkaar. Ik voel me bevoorrecht dat ik met mijn eigen talenten tussen anderen wat nuttigs kan en mag betekenen."

Archief Lydia Vroeghndeweij

'Ik ging eigenlijk mee voor Luther maar kwam thuis met Bach ...'

